

OCHRONA PRACY — DZIAŁ OGÓLNY

138 514.893.6 (04) T 2-6/7. 51

Moldaber T. J.: **Urządzenia ochronne stosowane przy pracy z ciałami łatwopalnymi.** „Predochranitielnoje ustrojstwo dla raboty legkowospłomieniaszczimisia wieszczestwami“. *Zawodskaja Laboratorija* Nr 9, r. 1950, s. 1152, B₅, ½ str. 1 rys. — Opis urządzenia, które ma na celu ochronę wzroku i twarzy laboranta w czasie oznaczania temperatury ciał łatwopalnych. Przyrząd ten, prosty i łatwy do wykonania, winien znaleźć zastosowanie w laboratoriach instytutów i zakładów naukowych oraz większych laboratoriach przemysłowych.

139* 614.83:621.5 (04) T 2-6/7. 51

Wybuch mieszaniny amoniaku z powietrzem. „Explosion of Ammonia and Air“ *Safety Summary* (The Association of British Chemical Manufactures), t. 14, Nr 56, październik — listopad, 43, s. 30, A₅, 1,5 str. — podano granice wybuchowości amoniaku oraz opis wypadku, jaki miał miejsce w pomieszczeniu dużej chłodni, w którym były zainstalowane sprężarki tłoczące amoniak. Notatka stanowi przyczynek do systematyki zagadnienia niebezpieczeństw wybuchu, tym bardziej cenny, że własności wybuchowe amoniaku nie są przez szeroki ogół dostatecznie znane i doceniane.

140* 613.41:628.6 (04) T 2-6/7. 51

Chochłowski S. J.: **Oszczędny natrysk** „Ekonomiczniejsza duszewaja“. *Gigiena i Sanitarija*. Nr 12, 1950, s. 46, B₅, 1 str., 2 rys. — Opis i rysunek ulepszonych natrysków (kran na rurze ze zmieszana już wodą) pozwalający na zaoszczędzenie wody uciekającej bez pożytku z natrysku w czasie mydlenia się. Załączony do pracy rysunek może posłużyć za wzór do wprowadzenia tego ulepszenia u nas.

141* 613.6:628.81/3 (04) T 2-6/7. 51

Szachbazjan G. Ch. (z Kijowskiego instytutu higieny pracy i chorób zawodowych): **Stopień wygody przy łączeniu ogrzewania przez unoszenie ciepła i przez promieniowanie.** „Komfortnyje soczietanija konwekcjonowo i łuczystowo ciepła“. *Gigiena i Sanitarija* Nr 9, 1950, s. 17, B₅, 5,3 str., 4 wykry., 4 tabl. — W związku z niską temp. otoczenia organizm traci ciepło. Zmniejszenie tych strat można osiągnąć między innymi dwiema metodami zewnętrznymi: 1) przez podniesienie temp. otoczenia lub 2) ogrzanie organizmu za pomocą promieni cieplnych. Aby pracujący czuł się dobrze, jego straty ciepła muszą być zawarte w pewnych granicach. Niska temp. otoczenia powoduje wielkie straty. Muszą one być wyrównane doprowadzeniem ciepła z zewnątrz przez promieniowanie. Praca ta jest bardzo ważna dla

działów produkcji, gdzie występuje duże promieniowanie cieplne.

CHOROBY ZAWODOWE

142* 613.632:615.9:667.212(04) T 2-6/7 51

Byron B. Clark E. J. van Leon, Robert W. Morrissey: **Doświadczalnie wywołane ostre zatrucie aniliną.** „Acute Experimental Aniline Intoxication“ *The Journal of Industrial Hygiene and Toxicology*, Vol. 25, Nr 1, 1943 r. Autorzy badali objawy ostrego zatrucia aniliną u psów. Działanie szkodliwe aniliny przejawiało się głównie w tworzeniu się methemoglobiny, która pośrednio wywołała niedotlenienie tkanek. Opisane działanie i wpływ ilości methemoglobiny we krwi na ustrój. Układ nerwowy ze względu na wielką nieodporność na brak tlenu wykazywał największe zmiany. Bezpośrednie działanie aniliny wykazano, podając wprost do krwi duże jej dawki. Małe dawki aniliny wywołują przejściowe podrażnienie układu nerwowego i krążenia — duże dawki — podrażnienie narządu krążenia i arytmie. W dyskusji omówiono rolę methemoglobiny, powstałej anoksji i bezpośredniego działania aniliny na ustrój.

143* 612.392.01:617.7 T 2-6/7 51

Bursuk G. G.: **Przyczynki do zagadnienia rozpoznawania stanów hypowitaminowych w chorobach oczu.** „Materiały k. diagnostyki gipowitaminicznych sostanjanij pri zabolewaniach glaz“. *Wiestnik Oftalmologii i Moskwa, mies.*, tom 29, Nr 6, listopad — grudzień, 50, s. 28. — Autor wychodzi z założenia, że utajone stany hypowitaminowe są znacznie bardziej rozpowszechnione, niż to się na ogół przypuszcza; niewykonanie ich spowodowane jest brakiem metod rozpoznawczych. W pracy podane są wyniki leczenia 150 chorych na oczy dwiema metodami: 1) stosowaniem doustnym dużych dawek poliwitaminów A, B, C i D z jednoczesnym zakraplaniem poliwitaminowych kropli do oczu, 2) stosowaniem dożylnym małych dawek witamin C, lub B. Metoda druga okazała się lepsza, aczkolwiek obie należy uważać za skuteczne. Autor wyraża przypuszczenie, że możliwość wyzyskania metody leczenia witaminami dla celów rozpoznawczych mogłaby mieć duże znaczenie przy wykrywaniu niewyjaśnionej etiologii.

SZKODLIWOŚCI CHEMICZNE

144* 613.632.4:545.81:628.5 (04) T 2-6/7 51

Aleksiejewa M. W. i Goldina C. A. Moskiewski Instytut Ochrony Pracy): **Szybkie kolorymetryczne oznaczanie dwutlenku siarki w powietrzu.** „Bystroje kolorimetriczeskoje opredielenije siernistowo gaza w wozduchie“. *Zawodskaja Laboratorija*, Moskwa, mies., tom 15, Nr 1, 1949, s. 110, B₅, 1,3 str.,

1 wykr., 2 tabl. — Metoda polega na obserwacji powstawania fioletowego zabarwienia przy reakcji dwutlenku siarki z fuksyno - formaldehydowym odczynnikiem. Ustalenie zabarwienia, a więc i zawartości SO₂ może odbywać się w fotomikrokolorymetrze prof. Striełkowa lub metodą porównawczą. Wtedy przygotowujemy wzorce w ośmiu próbkach. Odczynniki zostają dolane równocześnie do próbki badanej jak i do próbki skali. Porównanie odbywa się po 20 minutach. Badano stężenie SO₂ wynoszące od 0,002 mg/l do 0,006 mg/l. Dla zbadania potrzeba od 0,2 do 1 litra powietrza. Oznaczenie można przeprowadzić i w obecności siarkowodoru, lecz związki utleniające nie mogą być obecne. Podano dwie dobre metody. Jedna szybsza wymaga kolorymetru, druga tego nie wymaga.

145* 613.632.4:545.7:628.5 T 2-6/7 51

Turkeltaub N. M. (Laboratorium Mikroanalizy „Nieftegazsjemki“): **Chromatograficzny gazoanalizator miareczkowy**. „Chromatograficzskij titrometriczskij gazoanalizator“. Z a w o d s k a j a L a b o r a t o r i j a, Moskwa, mies., T. 15, Nr 6, 49, s. 653, B₅, 7,2 str., 1 rys., 4 tabl. — Miareczkowy gazoanalizator z chromatograficznym podziałem umożliwia oznaczenie metanu, etanu i łączenie pozostałych ciężkich węglowodorów w powietrzu. Próbkę powietrza po oczyszczeniu od kwaśnych zanieczyszczeń kieruje się dwiema rurami. W jednej z rur przez spalanie określa się ogólną zawartość węglowodorów. W drugiej rurze znajduje się węgiel pochłaniający wszystkie węglowodory. Oznaczenie chromatogramu odbywa się przez frakcjonowane wymywanie powietrzem węglowodorów z węgla. Ilość tych poszczególnych węglowodorów oznacza się w ten sam sposób, jak i ich ogólną zawartość. Aparat łatwy do zmontowania. Sposób nie wymaga trudnych operacji, jest godny polecenia.

146* 613.632.4:545.7:628.5 T 2-6/7 51

Guriewicz M. G. i Koc Ja. M. (Instytut Nauk Geologicznych Akademii Nauk ZSRR): **Przyrząd do pospiesznego oznaczenia CO₂ w powietrzu**. „Pribor dla ekspres opredielenija CO₂ w woźduchie“. Z a w o d s k a j a L a b o r a t o r i j a Moskwa, mies., t. 15, Nr 6, 48, s. 670, B₅, 1,8 str., 2 rys., 2 tabl. — Przyrząd składa się z naczynia badawczego 1; wyrównawczego 2; pochyłego manometru naftowego 3. Naczynie badawcze 1 podzielone jest na dwie części poziomą przegrodą z otworami i posiada u góry szlif. Za pomocą kranu trójdrożnego 4 może być połączone z atmosferą lub manometrem. Rura gumowa prowadzi od dołu naczynia badawczego do wyrównawczego. Przy otwartym kranie trójdrożnym 4 za pomocą naczynia wyrównawczego 2, napełnionego rtęcią zasysamy powietrze do naczynia badawczego i zamykamy kran, tak by uzyskać połączenie naczynia badawczego z manometrem. Na poziomej przegrodzie znajduje się azbest nasycony wodorotlenkiem. Manometr wskazuje nam ilość pochłoniętego CO₂. Pomiar trwa nie dłużej minuty. Przyrząd zostaje wycechowany na 0,003%, 0,05% i 0,1% CO₂. Sposób wyróżnia się swoją prostotą i nieskomplikowaną aparaturą.

147* 613.632.4:545.7:628.5 T 2-6/7 51

Fastowski M. G. i Rowiński A. E. (Wszechzwiązkowy Instytut Elektryczny). **Analiza mieszanin gazowych metodą pomiaru przewodnictwa cieplnego**. „Analiz gazowych śmieszij metodom izmierenija tieploпроводnosti“. Z a w o d s k a j a L a b o r a t o r i j a, Moskwa, mies., t. 15, Nr 10, 49, s. 1157, B₅, 4,2 str., 2 rys., 3 wykr., 1 tabl. — Podaje się opis przyrządu do analizy mieszanin gazowych za pomocą badania przewodnictwa cieplnego. Analiza odbywa się w ciągu 2 — 3 minut i nadaje się do pracy ciągłej z automatycznym notowaniem wyników. Do analizy używa się 100 — 200 ml. gazu, przy czym w razie potrzeby, gaz może być zebrany z powrotem bez strat. Przy ciągłej analizie gaz przepływa z szybkością 40 — 50 ml/min. Zbadany gaz może być dołączony z powrotem do głównego strumienia. Autor podaje przykład analizy mieszanin argon — azot, wodór — azot, hel — azot, i wodór — argon. Można badać i mieszaninę tlen — argon — azot lub inne. Dokładność 1% i więcej. Metoda niezbyt skomplikowana daje możliwość ciągłej pracy. Jest godna polecenia.

148* 613.632.4:545.7:628.5 T 2-6/7 51

Wasserberg W. E. (Instytut Chemii Fizycznej Akademii Nauk ZSRR): **Oznaczanie zawartości węglowodorów z par organicznych rozpuszczalników w powietrzu**. „Opredielenije sodierżanija uglewodorow i parow organiczskich rastworitelej w woźduchie“. Z a w o d s k a j a L a b o r a t o r i j a, Moskwa, mies., t. 15, Nr. 10 1949, s. 1162, B₅, 3,2 str., 1 fot., 1 rys. — Oznaczanie prowadzi się za pomocą aparatu zawierającego zbiornik z manometrem i pochłaniaczem ostro zmieniającym swój kolor przy pH=10. Celem przeprowadzenia pomiaru w zbiorniku zmniejsza się ciśnienie aż do ustalenia się wskazówki na określonym miejscu. Następnie otwiera się kran tak, iż następuje zasysanie powietrza. Powietrze to przechodzi przez rozżarzony zwój, na którym następuje spalanie węglowodanów. Gazy przechodzą przez zbiornik z ługiem i wskaźnikiem. Gdy wskaźnik zmienia kolor, zamyka się dopływ powietrza i patrzy się na położenie wskazówki. Aparat można tak wyskalować, aby wskazówka podawała od razu zawartość węglowodorów. Dopływające powietrze przed spalaniem oczyszcza się od CO₂. Metoda dobra, szybka, wyróżniająca się prostotą aparatury.

149* 613.632.4:545.81:661.75 (04) T 2-6/7 51

Masalenikow M. S. (Instytut Energetyki im. W. Lenina w Iwanowsku): **O zastosowaniu karbidu w kontroli wilgotności gazów**. „O primienimosti karbida kalcaja dla kontrola wlaźności gazow“. Z a w o d s k a j a L a b o r a t o r i j a Nr. 4. 1950, s. 503, B₅, ½ str. — Autor wskazuje, że dotychczasowa metoda oznaczania wilgoci w gazach przy użyciu karbidu była błędna. Mniemano bowiem, że cała ilość wody przechodzi w acetylen. Kontrola wilgoci w gazach sprowadzała się do oznaczenia wydzielającego się acetyleny. W rzeczywistości jednak woda nie reaguje

w całości CaC₂, bowiem częściowo jest absorbowana przez CaO. Z tych względów dotychczasową metodę należy skorygować, uwzględniając tworzenie się Ca(OH)₂.

150* 613.632.4:628.512 (04) T 2-6/7 51

Macak W. G. (Z Centralnego Laboratorium Sanitarно-Higienicznego Moskwy): **O oczyszczaniu powietrza z par i gazów.** „Ob oczistke wozducha, zagriażnionowo parami i gazami“. *Gigiena i Sanitarija* Nr. 8, 1950, s. 20, B₅, 7 str., 3 rys., 6 wyk. — Autor omawia ekonomiczne i higieniczne znaczenie usuwania z powietrza zanieczyszczeń o dużym stężeniu wydalanych z zakładów przemysłowych przez kominy i usuwanych przez urządzenia wentylacyjne (o małym stężeniu). Uważając ustawowe żądanie utrzymania odpowiedniej odległości pomiędzy zakładem pracy, a osiedlem za ochronę bierną, autor nawołuje do czynnej walki z zanieczyszczeniem powietrza i podaje 4 metody: chemiczną, kondensacyjną, absorbcyjną i adsorbcyjną. Praca zawiera wykresy i rysunki aparatury stosowanej do neutralizacji, absorbcji i adsorbcji.

151* 613.632.4:545.7:628.5 T 2-6/7 51

Wendt W. P. i Lebediew T. A. (Instytut Higieny Pracy i Chorób zawodowych w Kijowie): **Przenośny gazoanalizator dla oznaczania małych ilości tlenu i dwutlenku węgla.** „Potratiwnyj gazoanalizator dla opredieleniya małych koliczestw okisi i dwuokisi ugle-roda“. *Zawodskaja Laboratorija* Nr 9, 1950, s. 1125, B₅, 1,5 str., 3 rys. — Dokładny opis przenośnego gazoanalizatora. Działanie jego jest oparte na utlenieniu tlenu węgla na dwutlenek węgla przy pomocy pięciotlenku jodu. Otrzymany CO₂ jest następnie absorbowany przez mianowany roztwór lugu. Ilość gazu oznacza się miareczkowo lub kolometrycznie. Dokładność metody wynosi 0,01 mg CO. Ze względu na możliwość użycia opisanego przyrządu do seryjnych analiz, winien on znaleźć zastosowanie we wszystkich laboratoriach przemysłowych dla wykrywania małych ilości tlenu i dwutlenku węgla w powietrzu pomieszczeń pracy.

152* 613.632.4:545.7:668.735.1 (04) T 2-6/7 51

Boikina B. S. (Państwowy Instytut Naukowo-Badawczy Higieny Pracy i Chorób Zawodowych): **Szybka metoda oznaczania benzenu w powietrzu.** „Skorostnoj metod opredieleniya parow benzola w wozduchie“. *Zawodskaja Laboratorija* Nr 11, 1950, s. 1400, B₅, 1 str., 2 tab. — Autorka opisuje modyfikację metody Stiepanowa, przyjętej ogólnie do oznaczania ilości benzenu w powietrzu. Nowa metoda pozwala na szybkie oznaczanie par benzenu, zawartych w powietrzu już po upływie 1 godziny od czasu pobrania próby. Winna być zastosowana do oznaczania benzenu w zakładach suchej destylacji węgla kamiennego, fabrykach barwników oraz wszędzie tam, gdzie benzen jest używany do ekstrakcji.

153* 613.632.4:614.8:628.83:545.7 (04) T 2-6/7 51

Aleksiejewa M. W., Androw B. E., Gurwic S. S., Żitkowa A. S.: **Oznaczanie szkodliwych substancji**

w powietrzu pomieszczeń przemysłowych. „Opriedienienije wrednych wieszczestw w wozduchie proizwodstiwennyh pomieszczenijs“. Moskwa — Leningrad, Goschmizdat, cena 16 rb., D, A₅, 285 str., 38 rys., 25 poz. bibl. — Autorzy podają metody oznaczania szkodliwych substancji w powietrzu pomieszczeń przemysłowych różnych gałęzi przemysłu, które znaleźć mogą jak najszersze zastosowanie w badaniach fabrycznych środowisk pracy. Podane są systematycznie wszelkie szczegóły techniki oznaczania, a więc zasady ogólne, aparatura, odczynniki, sposób pobierania prób, przebieg analizy i przykład obliczania. Układ ten ułatwia chemikowi-laborantowi dokonanie analizy w warunkach fabrycznych. Na wstępie dodatkowo wyjaśniono działanie i budowę wielu aparatów potrzebnych do analizy. Książka przeznaczona jest dla chemików i laborantów, którzy dokonują lub dokonają analiz powietrza w pomieszczeniach pracy. Poza tym posługiwać się książką mogą również lekarze przemysłowi, technicy bezpieczeństwa pracy i technicy wentylacyjni.

Książka ta stanowi nowe, zaktualizowane wydanie pracy A. S. Żitkowej z r. 1933.

TRANSPORT

154* 614.8:621.867:658.28 T 2-6/7 51

Burmistrow inż., Suchanow inż. i Szewlagin inż.: **„Konwiejnyje Ustroistwa Potocznych Linij“. Urządzenia przenośnikowe przy pracy potokowej.** 1948, D, A₄, 164 str., liczne rys. — Dzieło zaznajamia z konstrukcjami przenośników, opracowanymi przez radziecki instytut projektowo-konstrukcyjny t. zw. Sojuzpromechaniczję. Autorzy dają przegląd najczęściej spotykanych przenośników w zakładach o produkcji potokowej. Omówiono z punktu widzenia konstrukcyjnego następujące przenośniki: 1) taśmowe, 2) członowe płytkowe, 3) podwieszane, 4) odlewnicze, 5) montażowe, 6) rolkatory beznapędowe, 7) wózkowe i 8) kolejki wiszące. Autorzy podają dla każdego z powyższych rodzajów przenośników określone przez GOST normy wymiarowe i ruchowe. Dzieło powyższe zaznajamia czytelnika interesującego się techniką bezpieczeństwa pracy w transporcie z szeregiem wytycznych konstrukcyjnych i ruchowych, od których zależy stopień bezpieczeństwa człowieka, pracującego w zasięgu przenośnika.

155* 613.6:614.8:656.52 (04) T 2-6/7 51

Iwanow A. inż. „Mechaniczeskij razgruczik gruzowych awtomaszin konstrukcii L. M. Frołowa“. **Mechaniczne rozładowywanie ciężarówek — konstrukcja L. M. Frołowa.** *Maszinnaja Traktornaja Stancija*, Moskwa mies. Nr 10, paźdz. — 50, s. 24. B₅, 4 str., 3 fot., 4 rys. — Mechaniczny wyładowywacz samochodów, skonstruowany przez inż. Frołowa umożliwia rozładowanie samochodu, bez pomocy robotników w ciągu 1—2 minut. Wyładowywacz składa się z 2 zasadniczych części: ze zgarniacza i automatu. Autor podaje schematy zgarniacza i automatu z omówieniem poszczególnych części roboczych. Wyładowywacz Frołowa jednakowo dobrze pracuje przy różnych rodzajach rolniczych zbiorów. Dla automatycznego wyładunku słomy, siana, surowca bawełny i t. p. (mas

objętościowych) — stosuje się na analogicznych zasadach zgarniaczy — siatki druciane w połączeniu z autotatem. Praktyczna, a jednocześnie nieskomplikowana konstrukcja wyladowywacza Frołowa, może być wykonana w każdym podręcznym warsztacie i powinna znaleźć szerokie zastosowanie w rolnictwie. Zmechanizowanie rozładowywania samochodów w rolnictwie ma b. duże znaczenie, ponieważ daje dużą oszczędność w sile roboczej i w czasie, przez co zwiększa się przelotność przewożonych ciężarów w ciągu dnia.

ROLNICTWO.

156 613.63:631.331 (04) T 2-6/7. 51

Gonczenko. **O wyborze typu rzutowego siewnika do nawozów sztucznych.** „O wyborze tipa wysiewajuszczewo aparata razbrosnoj tukowej siejałki“. Sielc h o z m a s z i n a, Moskwa, Nr 10 paźdz. 49, s. 4. B4, 4 str., 4 rys. — Gonczarenko porusza zagadnienie siewników nawozowych, których konstrukcja nie daje zadawalających wyników. Dotychczasowe typy wysiewających przyrządów nawozowych, opracowane na założeniu dostatecznej sypkości nawozów, nie zapewniają wymaganej równomierności wysiewu, ponieważ prawie wszystkie nawozy sztuczne są hygroskopijne, co zmniejsza ich sypkość. Autor podaje schematy obecnie stosowanych wysiewających przyrządów nawozowych. W laboratorium Kijowskiego Instytutu Rolniczego zaprojektowano 2 rodzaje siewnika nawozowego z przyrządem Schlöra (stopień sypkości nawozów sztucznych nie jest czynnikiem decydującym). Przyrząd Schlöra odpowiada wymaganiom agrotechnicznym, zapewnia równomierność rozrzucania nawozu na polu, wyklucza tworzenie się sklepień, pulsacji wysiewu itp. Zagadnienie wyboru konstrukcji siewnika ma obecnie duże znaczenie. Wykorzystanie ilości nawozów jest zależne od zmechanizowania nawożenia. Dobrze skonstruowany siewnik zwiększy wydajność i zabezpieczy rolników przed szkodliwym działaniem nawozów sztucznych.

157 331.87:614.8:354 (04) T2-6/7. 51

Borin K. **Moje osiągnięcia przy pracy kombajnem.** „Moj opyt raboty na kombajnie“. M a s z i n n o t r a k t o r n a j a S t a n c j a, Moskwa mies. Nr 6, czerw. 49, s. 9. B5, 7,5 str. 1 tab. — Autor, bohater socjalistycznej pracy w Zw. Radzieckim opisuje bardzo szczegółowo osiągnięcia, jakie dało się uzyskać przy pracach żniwnych kombajnami w ciągu 15 lat. Systematycznie stosowano podstawowe dyscypliny w pracy tymi złożonymi maszynami, jak: a) należyte przygotowanie maszyn przed żniwami, a później wnikliwy, stały ich dogład i w porę przeprowadzone remonty, b) obowiązek dokładnego poznania maszyny przez obsługę sterującą i pomocniczą, c) prawidłowa organizacja pracy przy żniwach i ścisła współpraca z brygadami uprawowymi, siewnymi itd. Obok wielu pomniejszych czynników, spowodowało to wzrost wydajności i jakości pracy kombajna o ca 80%. W artykule podkreślone jest współzawodnictwo etapowe, konieczność pewnej stabilizacji obsługi oraz racjonalizatorstwo. Aczkolwiek autor nie zwrócił specjalnej uwagi na higienę i bezpieczeństwo pracy, artykuł jest godny polecenia właśnie z uwagi na organizację pracy, i rozkład zajęć obsługi, które same przez się

stwarzają wysoki stopień bezpieczeństwa przy równoczesnej wydajności.

158 613.6:631.358 (04) T2-6/7. 51

Kończykowski I. in. **Maszynowy sprzęt ziemniaków.** T r a k t o r z y s t a i M e c h a n i k, Warszawa, mies., t. II, Nr 9 wrześ. 49, s. 3. A4, 4 str., 6 rys. — Autor podaje: opis: 1) kopaczki gwiazdowej o pociągu konnym, a) zastosowanie sita stożkowego, b) zastosowanie sita cylindrycznego, 2) kopaczki gwiazdowej o pociągu ciągnikowym, 3) kopaczki elewatorowej, 4) haków trójtalerzowych, kosiarki do koszenia łącin, maszyny do rozbijania łącin. Autor omawia wydajność poszczególnych kopaczek. Na pierwszym miejscu, w ogólnym areale produkcji okopowych stoi uprawa ziemniaków (ok. 80% powierzchni uprawnej okopowych). Kopanie kartofli jest jedną z najcięższych prac w rolnictwie, zmechanizowanie jej usuwa zbędną wysiłkę człowieka.

159 613.6:631.358 (04) T2-6/7. 51

Korenienko. **Prawidłowa organizacja zmechanizowanego zbioru buraka cukrowego.** „Prawilno organizowat' mechanizirowanuju uborku sacharnoj swiekły“, Moskwa, M a s z i n n o T r a k t o r n a j a S t a n c j a, mies. t. 10, Nr 9, list. 50, s. 38. B5, 3 str. — Zmechanizowany zbiór buraka cukrowego daje dużą oszczędność pracy rąk ludzkich, skraca czasokres zbioru, co pozwala na zebranie buraka w czasie, w którym zawartość cukru w masie buraczanej jest najwyższa. Obsługa kombajna powinna pracować wg harmonogramu godzinowego, co podnosi znacznie wydajność pracy i jest nową formą stachanowskiego ruchu. Wydajność kombajnów zależna jest od właściwego wyboru pola buraczanego o możliwie równej powierzchni, o prostoliniowych rzędach, o jednakowych odległościach między rzędami i od głębokości korzeni, oraz wysokości liści. W związku z powyższym zmechanizowany zbiór buraka cukrowego wymaga planowego zorganizowania, w przeciwnym wypadku zmniejszy się wydajność wyorywaczy i kombajnów, a zwiększy pomocnicza praca ręczna. Sprawne działanie kombajna w polu zależy również od właściwego nastawienia lemieszy, od odpowiedniego ustawienia targaczy i innych podstawowych części kombajna w zależności od rodzaju gleby, od długości korzenia i wysokości liści. Autor podkreśla ważny moment zastąpienia pracy rąk ludzkich — pracą zmechanizowaną, wykonującą najcięższe roboty przy zbiorze buraka, a mianowicie podkopywanie korzeni z ziemi. Zwiększenie wydajności uzyskuje się przy jednoczesnym zmniejszeniu wysiłku.

160 613.632/3 i 631.8 T2-6/7. 51

Karpienko A.: **Mechanizacja przygotowania granulowanych nawozów i nawożenie nimi gleby.** „M e c h a n i z a c j a p r i g o t o w l e n j a g r a n u l i r o w a n y c h u d a b r e n i j i w n i e s e n j e i c h w p o c z w u. Kołchozn. proizw. mieś. Nr. 1, 1951, s. 42. B4, 3 str. 1 fot., 4 rys. — W ZSRR w licznych kołchozach zostały przeprowadzone doświadczeniami odnośnie przygotowania i stosowania mieszaniny organiczno — mineralnych nawozów granulowanych. Wg. Łysenki mieszanina, powinna się składać w 60 — 80% z organicznych składników (przeglądy nawóz krowie-

niec, torf, ptasi i owczy pomiot itp.) oraz z 20 — 40% składników mineralnych. Autor podaje sposoby, dostępne dla wszystkich kołchozów, zmechanizowanego przyrządzenia organiczno - mineralnych nawozów granulowanych — przez zastosowanie granulatorów. Stosowanie nawozów granulowanych mimo zmniejszonej normy wysiewu, daje pozytywne wyniki co do rozwoju roślin i otrzymania większych plonów a jednocześnie zabezpiecza człowieka przed szkodliwościami chemicznymi i pyłowymi nawozów sypkich.

161 613.6:631.358:633.63 T2-6/7. 51

Malcienkow.: **Zbiór buraka cukrowego.** „U b o r k a s a c h a r n o j ś w i e k ł y“. Kołchozn. Proizw. mies. Nr. 9, wrześ. 50, s. 17; B₄, 2 str., 2 fot. — Przez zastosowanie wyorywaczy i kombajnów buraczanych ciężka praca ludzka, jak podkopywanie z ziemi i ręczne ogławianie, zostanie prawie całkowicie zredukowana przy jednoczesnym usprawnieniu robót w odpowiednim terminie, w którym zawartość cukru w masie buraczanej jest najwyższa.

Jednakże autor podkreśla, że racjonalny zbiór buraka cukrowego nie zależy tylko od zmechanizowania, ale również od planowej organizacji pracy (przy kopaniu, zwożeniu, kopcowaniu i silosowaniu), która zapewnia zwiększenie wydajności pracy oraz gwarantuje zebranie zbioru bez strat.

162 614.8:631.37:621.3 T2-6/7. 51

Ignatowicz J. inż. **Elektryczne ciągniki rolnicze.** „Mechanik“ — Warszawa, mies., tom 23, nr 9 — 10, prześ. — paźdz 1950, s. 448, A₄, 4 str., 5 rys., 1 wykr., 2 poz. bibl. — Autor podaje: 1) Sposób doprowadzenia prądu do ciągnika. 2) Opis konstrukcji kabla roboczego i rodzaju silników elektrycznych napędzających bębny kablów. 3) Opis rodzaju silnika szeregowego prądu stałego, b) silniki asynchroniczne krótkozwarte na prąd zmienny. 4) Opis elektrycznego ciągnika gąsienicowe-

go „Wime 4“ (ZSRR). 5) Opis dwukołowego elektrycznego ciągnika ogrodowego produkcji radzieckiej. 6) Porównanie ciągników spalinowych z ciągnikami elektrycznymi. Sprawność i ekonomika pomocniczych maszyn rolniczych, jakim jest ciągnik elektryczny wykazuje słuszność dążenia do pełnej elektryfikacji rolnictwa. Artykuł ciekawy dla inżynierów i techników, zajmujących się mechanizacją rolnictwa, i zagadnieniem bezpieczeństwa pracy w gosp. rolnych.

163 613.631.358 (04) T2-6/7. 51

Eremiew J. inż. **Trzyrzędowy kombajn do zbioru buraków cukrowych typ SKEM-3.** Trechriadnyj swieklouborecznyj kombajn SKEM-3. M a s z i n n o T r a k t o r n a j a S t a n c j a, mies. Nr 9, wrześ. 50, B₅ 7,5 str., 1 fot., 2 rys., 2 tabl. — Trzyrzędowy kombajn SKEM-3 skonstruowany przez Koreńkowa, Eremiejewa i Mielnikowa przeznaczony jest do zbioru buraków cukrowych, artykuł zawiera porównawczą tablicę pracy wyorywacza ZNS, kombajna jednorzędowego SPG-1 i kombajna 3-rzędowego SKEM-3 pod względem wydajności pracy, oszczędności paliwa i pomocniczej pracy ręcznej. Artykuł podaje szczegółowy opis techniczny, oraz przebieg pracy kombajna SKEM-3. Za pomocą specjalnych łap wykopuje on buraki z ziemi, obcina liście za pomocą obrotowych noży, oczyszcza buraki z ziemi i składa korzenie i liście w oddzielne kupy. Sprawne działanie kombajna zależy od właściwego przygotowania, sprawdzenia i wyregulowania najważniejszych części kombajna. Następnie autor podaje szczegółowe wskazówki, w jaki sposób usunąć wadliwe działanie kombajna podczas pracy w polu; mówi o dodatkowym doczyszczeniu ręcznym wykopanych buraków, oraz podaje wymiary zagonów i sposoby uprawy dla ułatwienia pracy kombajna. Skonstruowany w ZSRR kombajn SKEM-3 świadczy o dalszym postępie mechanizacji — a ciężka praca rąk ludzkich zredukowana jest do koniecznego minimum.

S p r o s t o w a n i e

Do numeru 5/6 naszego miesięcznika wkradły się następujące błędy:

Str. 49 — w spisie treści brak tytułu „Nasze drogi“.

Str. 176 — szpalta lewa — tablica 1: jest paramnia — winno być: p a r a m i n a.

Str. 190 — podpisy na kliszy są błędne. Właściwe podpisy są pod rysunkami.

Str. 192 — szpalta prawa, 23 wiersz od dołu. Jest: reakcję pokarmową — winno być: r e a k c j e o b r o n n ą.

Str. 193 — tytuł artykułu winien brzmieć: „S k ł a d o w a n i e i t r a n s p o r t b u t l i z g a z a m i“.

Przegląd Bibliograficzny — str. 19: Notatka Nr. 129 — zamiast: przy prasach odśrodkowych powinno być: p r z y p r a s a c h m i m o ś r o d o w y c h.

Notatka Nr. 129 — zamiast: przyrządach napędowych powinno być: n a r z ę d z i a c h.

Notatka Nr. 136 — zamiast: bardziej lotnego rozpuszczalnika powinno być: m n i e j l o t n e g o r o z p u s z c z a l n i k a, zamiast: „fuel oil“ powinno być: o l e j o p a ł o w y.

Notatki Nr. Nr. 128 i 131 — zawierające większą liczbę błędów zostaną podane na nowo w następnym numerze.

Niniejszy Przegląd Bibliograficzny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu ochrony pracy. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci k a r t d o k u m e n t a c y j n y c h wydawanych przez Główny Instytut Dokumentacji Naukowo - Technicznej (Warszawa, Ligocka 8). — GIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo - techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne. Cena karty dokumentacyjnej wynosi w prenumeracie 10 groszy.

GIDNT wykonuje (za zwrotem kosztów) fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem bibliograficznym jak i kartami dokumentacyjnymi.